

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԻԹՐ ՓԷՅՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՇԱՁԱՆԴՈՒԵՒՆ, ԹԵ՞ ...

ԳՈՒԻՆ ԴԱՅԵՐ,
Անգլիաբնակ անկախ լրագրող

Այս օրերին շատ մարդիկ լսելով Սպիտակ տան հաղորդումները եզրակացնում են, որ Իրանի վրայ ամերիկեան շարժակումը մօտալուտ է: Եթէ նախագահ Պուշն արձակի հրամանը, ապա գնդապետ Փիթր Փէյսը՝ աշխատակազմի միացեալ ղեկավարների նախագահը, կանգնելու է դժուարին ընտրութեան առաջ:

Առաջ սերնդի ամերիկացի բարձրաստիճան գինուորականներն իրենց մտահոգութիւնն էին արտայայտում ժամանակին Իրաք ներխուժելու մարտավարութեան նպատակաշարժարութեան եւ նոյնիսկ օրինականութեան վերաբերեալ, բայց նրանցից ոչ մէկը չհրաժարուեց կատարել հրամանը, երբ նախագահն արձակեց իր վճիռը: Պարզ էր, որ Ամերիկան հեշտութեամբ եւ արագօրէն յաղթելու էր այդ պատերազմը, իսկ հետեւանքները ոչ ոքի չէին հետաքրքրում: Բայց Իրանի վրայ շարժակումը բոլորովին տարբեր է: Իրանը Իրաք չէ: Այնտեղ հետեւակային զօրքեր չեն կարող ընդգրկուել, նախ, քանի որ բոլորը գտնուում են Իրաքում եւ յետոյ, որովհետեւ ամէն մի փորձառու գնդապետ գիտի, որ Ամերիկան այդ պատերազմում չի կարող յաղթանակել: Միայն օդային շարժակումներով յաղթել պատերազմում հնարաւոր չէ: Դրանց միջոցով նոյնիսկ հնարաւոր չէ կործանել Իրանի բոլոր միջուկային օբյեկտները:

ները: Դրանք բազմաթիւ են, սիւուած եւ երբեմն խորը թաղուած գետնի տակ: Ճիշտ է, շատ իրանցիներ կը զոհուեն, բայց չեւտո՞յ: Ել ի՞նչ կարող է անել Ամերիկան: Շատ քիչ բան, երեւի, մինչդեռ Իրանը ունի գործողութիւնների լայն հնարաւորութիւն:

Իրանը կարող է ողողել Իրաքը արդիական գինամթերքով, ուղարկել կամուրներ կուռելու ամերիկացիների դէմ, միջազգային շուկան տակնուվրայ անել՝ դադարեցնելով նաւթի արտահանումները, փակել ամբողջ Մոցի «դարպասները» եւ խոչընդոտել տանկերային երթեւեկութիւնը, եւ վերջապէս դրանով առաջացնել համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամ: Իսկ ամերիկեան կողմից օդային շարժակումները սաստկացնելու դէպքում դիմել առաւել վճռական ու կոպիտ միջոցառումների:

Նման պարագաներում գնդապետ Փէյսը կը շարժակուի՞ Իրանի վրայ, եթէ Պուշն հրամայի: Նրա միակ այլընտրանքը կը լինի, երեւի, հրաժարական տալը: Նա ունի այդ իրաւունքը: Ռազմական կարգապահութեան օրէնքներով կաշկանդուած լինելով հանդերձ, նրա նման բարձրաստիճան պաշտօնեաներն ունեն նաեւ քաղաքական պատասխանատուութիւն: Քապիտանի նախարարների նման նրանք չեն կարող հակառակուել կառավարութեան որոշումներին՝ պաշտօնում գտնուելու ժամանակահատուածում, բայց նրանք իրաւունք ունեն, եւ նոյնիսկ պարտաւոր են նախընտրել

հրաժարական տալ, քան ի կատար ածել մի որոշում, որը նրանց կարծիքով աղետալի հետեւանքներ կ'ունենայ:

Փէյսի (եւ նրան հետեւելով նաեւ ուրիշները) հրաժարականը ուժեղ հարուած կը լինի: Այն անմիջապէս կը կասեցնի շարժակումը Իրանի վրայ: Սպիտակ տունն ստիպուած կը լինի գտնել մէկ ուրիշին, ով ի կատար կ'ածէր իր որոշումները: Ճիշտ է, Սպիտակ տունն անկասկած կը գտնէր այդ մէկին, բայց նման ցնցող երեւոյթը կոնգրեսին հաւանաբար կը ստիպէր վերագտնել իր «ողնաշարը» եւ չսատարել մէկ ուրիշ անօրինական պատերազմի անձագերծմանը:

Սա խնդրի սոսկ ենթադրական քննարկում չէ: Երկու կողմերն էլ (անձնակազմի ղեկավարներն ու Սպիտակ տունը) պէտք է հասկանան, որ հրաժարականի տարբերակն օրակարգի հարց է: Յիշենք Իրանի պայթուցիկ գրահարոց (ՊՁ) գէնքերի շուրջը բարձրացուած աղմուկը (դրանցից բոլոր մեծ տէրութիւններն էլ ունեն արդէն վաղուց): Փետրուարի 11-ին Պաղտատում գտնուող Մ. Նահանգների բարձրաստիճան գինծառայողներ պնդում էին, որ 2004-ից մինչեւ մեր օրերը ամերիկեան գինուորների սպանութիւնները հենց նմանատիպ գէնքերից են եղել, պատրաստուած Իրանում եւ փոխանցուած Իրաքի այլախոհներին «Իրանեան կառավարութեան բարձրագոյն էջերը» միջոցով: Սպիտակ տան խօսնակ Թոնի Անտոն կառչելով այդ թեմայից, առաջ քաշեց այն վարկածը, որ դրանք փոխանցուած էին Իրանեան չեղափոխական պահակախմբի «Քուդս» միաւորման

կողմից, եւ այդ պատճառով էլ կառավարութիւնը պէտք է «պատասխանատուութիւն կրի» դրա համար:

Համարեայ իրաքեան սցենարի կրկնութիւնն ենք տեսնում այստեղ: Բայց յանկարծ անսպասելի մի բան կատարուեց: Գնդապետ Փէյսը, գտնուելով Աւստրալիայում, յայտարարեց, որ այդ հարցում «Իրանի ներգրաւուած լինելը ապացուցուած չէ»: Մի օր անց ձաքարթայում նա կրկնեց, որ ճիշտ է Իրանում պատրաստուածը (գէնքը) օգտագործուած էր Իրաքում, բայց ապացոյց չկար, որ կառավարութիւնը ներգրաւուած էր այդ գործընթացին:

Փորձառու գնդապետները հենց այնպէս, պատահաբար չեն հակադրում իրենց քաղաքական առաջնորդներին: Սպիտակ տունը նահանջեց: «Դեռ չգիտենք ճշգրիտ, թէ արդեօք վերեւներից Քուդսին հրահանգուել է անել այդ ամէնը, թէ ոչ: Բայց մտադիր եմ մի բան անել այդ առթիւ: Մենք կը պաշտպանենք մեր գինուորներին», ասաց Պուշն Փետրուարի 14-ին:

Ինչպէս երեւում է քաղաքացիների եւ գինուորականների միջեւ հակամարտութիւն է հաստնանում Մ. Նահանգներում, որն աւելի լուրջ է թւում, քան նախագահ Տրումբնի պաշտօնավարութեան ժամանակ պատահածը, երբ վերջինս պաշտօնից վտարեց գնդապետ Դուգլաս Մկարթուրին՝ քորէական պատերազմի օրերին:

Բայց այս անգամ, եթէ գնդապետը (Փէյսը) գործի համաձայն իր համոզմունքների, ապա ճիշտ վարուած պիտի լինի:

Համահայկական Ոգեկոչում
նուիրում

ՀՐԱՆԴ ՏԻՆՔԻ
Յ ի շ ա տ ա կ ի ն

Կիրակի, 11 Մարտ, 2007
5:00 - 7:00 կ.ե.

Glendale Civic Auditorium
1401 N. Verdugo Rd.
Glendale, CA 91208

Հայաստանեայց Եկեղեցոյ Հիսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմ Առաջնորդարան Հայոց Հիսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Հիսիսային Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Միութիւն Հայ Կաթողիկէ Համայնք

Ամերիկայի Հայկական Համագումար
Հայ Իրաւարանական Միութիւն
Հայ Ամերիկեան Խորհուրդ
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւն
Ամերիկայի Հայ Դատի Յանձնախումբ-Արեւմտեան Շրջան
Հայ Օգնութեան Միութիւն-Արեւմտեան Շրջան
Հայ Դատի Խորհուրդ
Լոս Անջելէսի Իրանահայ Միութիւն
Հայ Ռասնոդնեբու Միութիւն
Գալիֆորնիոյ Հայ Երիտասարդաց Միութիւն
Հայրենիք Միութիւն
Քեսապ Կրթական Միութիւն
Նոր Մերուդ Մշակութային Միութիւն
Պոլսահայ Միութիւն
Ս. Ատոռածածին Հայոց Առաք. Եկեղեցի-Քոսթա Մէա
UCLA Համալսարանի Հայագիտական Ծրագիր
Հայ Մասնագէտներու Զանձ

Մուտքը ազատ

